

CT-scan

Radiologie

AZ JAN PORTAELS
Algemeen Ziekenhuis Vilvoorde

Inhoud

CT-scan	3
Vorbereidingen	3
Tijdens het onderzoek	4
Nazorg	5
Mogelijke risico's en verwickelingen	5
Bijzondere CT-onderzoeken of interventies	7
Tot slot	7
Nuttige coördinaten	7

Ter bevordering van het leesgemak wordt in elke brochure de derde persoon enkelvoud mannelijk gebruikt: "hij", ongeacht het geslacht van het onderwerp in de zin.

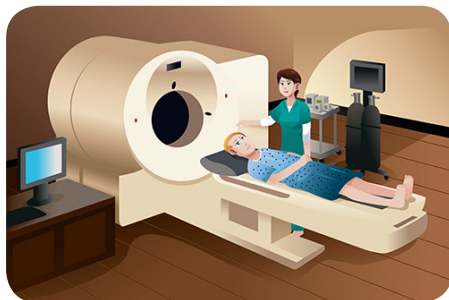
CT-scan

CT staat voor 'Computer Tomografie', waarbij tomografie is afgeleid van het Griekse woord 'snijden', zoals in de anatomie. Door middel van een draaiende röntgenbuis worden digitale virtuele doorsneden gemaakt van het lichaam.

Dit geheel van beelden vormt een driedimensionaal overzicht van het te onderzoeken deel van het lichaam. De patiënt ligt hiervoor op een smalle onderzoekstafel die langzaam in een ronde opening met een diameter van ongeveer 78 cm schuift.

Omwille van stralingshygiëne blijft de radiologisch verpleegkundige tijdens de duur van het onderzoek buiten de onderzoeksruimte.

Op elk moment is via microfoons en luidsprekers communicatie mogelijk tussen de patiënt in de zaal en de radiologisch verpleegkundige in de stralingsvrije werkruimte.

De nieuwe technische innovaties zorgen ervoor dat er steeds minder straling nodig is voor een CT-onderzoek.

Vorbereidingen

Voor een aantal CT-onderzoeken is geen voorbereiding vereist (wervels, longen, ledematen, hersenen, sinussen, ...). Voor CT-onderzoeken waarbij contraststof toegediend wordt, dient de patiënt nuchter te zijn. Zie verder voor details hieromtrent.

Contrastproducten

Voor onderzoeken van de buik is het vaak noodzakelijk dat de dunne darm moet kunnen worden beoordeeld. Hiervoor is een contrastproduct vereist, de per-orale voorbereiding.

Deze oplossing moet men volledig opdrinken in een tijdspanne van ongeveer een uur, gelijkmatig gespreid. Vanaf een half uur na het beginnen drinken van de oplossing, vragen we niet meer te gaan plassen omdat de urineblaas gevuld moet blijven voor het onderzoek. Meestal wordt ook de dikke darm of colon gevuld met een lavement: door het plaatsen van een buisje in de aars laat men een vloeistof met contraststof in de dikke darm lopen. Om het lavement goed te kunnen ophouden en krampen zo veel mogelijk te vermijden, dienen we intraveneus een medicament toe (Buscopan).

Voor meerdere onderzoeken kan contraststof via de aders toegediend worden (intraveneuze contraststoftoediening). Hierbij wordt een oppervlakkige ader in de arm aangeprikt of wordt de contraststof toegediend via een bestaande in-~~tra~~-~~vene~~uze leiding (infuus, portacath).

Nuchter

Voor CT-onderzoeken met contraststof dient de patiënt minstens gedurende 4 uur nuchter te zijn voor aanvang van het onderzoek. Voor de onderzoeken van de buik is dit minstens gedurende 8 uur. De verpleegeenheden en het secretariaat van Radiologie zijn op de hoogte van de onderzoeken waarvoor men nuchter moet blijven.

De meeste onderzoeken kunnen zonder contraststof uitgevoerd worden, zoals een CT-scan van de wervels en sinussen. Voor een aantal onderzoeken kan dit pas beslist worden op het ogenblik van het onderzoek zelf, afhankelijk van de klinische inlichtingen of het resultaat van de eerste beelden.

Tijdens het onderzoek

Na de voorbereidingsfase gaat de patiënt op de onderzoekstafel liggen, meestal op de rug, soms op de buik, hetzij met de voeten hetzij met het hoofd in de ronde opening van de scanner. Tijdens de opnamefase schuift de onderzoekstafel doorheen de ronde opening van de scanner over de afstand van het te onderzoeken lichaamsdeel. Gedurende die fase moet u volledig stil blijven liggen en, afhankelijk van de aard van het onderzoek, uw adem voor een kort moment ophouden.

Tijdens de toediening van de intraveneuze contraststof kan u een intens warmtegevoel ervaren, beginnend in de keel, verspreidend doorheen het lichaam. Dit warmtegevoel verdwijnt snel.

Nazorg

Buiten de nazorg die de verpleegkundige toedient na afloop van het onderzoek, is geen specifieke nazorg nodig.

Mogelijke risico's en verwikkelingen

Zwangerschap

Gezien de beeldvorming tot stand komt door röntgenstralen (X-stra-len) is een CT-onderzoek te vermijden bij een (eventue-le) zwangerschap, zeker in de beginfase van de zwan-gerschap. Het is dus belangrijk een (mo-gelijke) zwangerschap te melden.

Allergie

De gebruikte contrastproducten bevatten jodium, waarvoor men overgevoelig of allergisch kan zijn. Deze overgevoeligheid is onvoorspelbaar, tenzij ze al van voorgaande onderzoeken bekend is. Het risico kan groter zijn bij patiënten met gekende allergieën voor andere stoffen, of met hooikoorts, eczeem of allergisch astma. Een allergie kan reeds optreden na toediening van enkele druppels. Een proefinjectie heeft daarom geen nut. Bij gekende jodiumovergevoeligheid of een andere allergie is het belangrijk de arts en verpleegkundige hierover te informeren.

Een allergische reactie op contraststof varieert van jeuk met rode papels (lijkt op mug-genbeten) of gezwollen oogleden, tot een ernstige reactie met zwelling in de keel of een allergische shock.

De aanvragende arts moet de absolute of relatieve contra-indicaties voor contraststoftoediening (onder andere jodiumallergie, ernstige nierinsufficiëntie, Ziekte van Kahler, ...) aanduiden op het aanvraagformulier.

Ernstige allergische reacties bij gebruik van nieuwere contrastproducten zijn zeldzamer geworden.

Mogelijke complicaties

De ader waarin contraststof wordt gespoten kan soms door de hoge druk, lekken of scheuren waarbij de contraststof niet in de bloedbaan komt, maar in de weefsels rond de ader: dit is een extravasatie, die meestal gepaard gaat met lokale pijn en zwelling. Moest er zich, nadat de verpleegkundige de onderzoeksruimte heeft verlaten, een probleem voordoen, kan de patiënt dit kenbaar maken via de ingebouwde microfoon of door zijn arm op te steken, volgens de afgesproken instructies met de verpleegkundige.

Ondanks dat de ader waar contraststof werd ingespoten, gespoeld wordt met steriel water, kan tot enkele dagen erna, een ontsteking met klontervorming van de ader ontwikkelen (flebitis), gepaard gaande met pijn, roodheid en zwelling. Wanneer dit zich voordoet contacteert u de behandelende arts of uw huisarts.

Eventuele ongemakken

- Claustrofobie, angst in kleine ruimten, komt zelden voor in de CT-scan, maar wanneer u de arts of verpleegkundige vooraf verwittigt, kan een kalmeringsmiddel hierbij helpen.
- Het warmtegevoel tijdens het inspuiten van contraststof verdwijnt al snel na enkele minuten.
- Braakneigingen na inspuiting van contraststof komen met de nieuwere producten minder voor, toch is het beter nuchter te blijven.
- Het lavement en de contraststof bij CT-onderzoeken van de buik kunnen aanleiding geven tot een frequentere en lossere stoelgang. Hou er rekening mee dat het medicament dat wordt toegediend bij het lavement dient om de darmspieren te ontspannen, na ongeveer een half uur is uitgewerkt.

Bijzondere CT-onderzoeken of interventies

Biopsie

Bij een biopsie wordt onder lokale verdoving met een dikkere naald een stukje weefsel van een orgaan of gezwel weggenomen. De naald wordt onder CT-geleiding op de correcte plaats gepositioneerd.

Er bestaat een risico op bloeding en in geval van biopsie van de long op een pneumothorax (klaplong) waarvoor eventueel de plaatsing van een drain en enkele dagen hospitalisatie vereist is.

Drainage

Hierbij wordt onder lokale verdoving een vocht- of etterophoping (collectie) onder lokale verdoving aangeprikt. Onder CT-geleiding wordt een buisje in de collectie geplaatst.

Dit buisje moet dan gedurende meerdere dagen ter plaatse blijven zitten. De risico's zijn voornamelijk bloeding en gallek (bij galblaasdrainage).

Tot slot

Mocht u na het doornemen van deze informatie nog verdere vragen hebben, aarzel dan niet ze te stellen aan de behandelend arts of het zorgteam van het AZ Jan Portaels. Wij helpen u graag verder.

Wij danken u voor uw gewaardeerde medewerking en stellen alles in het werk voor een vlot verloop van het onderzoek.

Nuttige coördinaten

Radiologie

| T 02 257 51 00

Algemeen Ziekenhuis Jan Portaels

Gendarmeriestraat 65 | B-1800 Vilvoorde | T 02 254 64 00 | F 02 257 50 50
info@azjanportaels.be | www.azjanportaels.be

AZ JAN PORTAELS
Algemeen Ziekenhuis Vilvoorde